

Epstein-Barr'i viiruse nakkus

Epstein-Barr'i viirus ja viiruse nakkuse vormid

Epstein-Barr'i viirus nakatab B- ja T-lümfotsüüte. Viirusega on kokku puutunud üle 90% inimestest enne täiskasvanu ikka jõudmist. Epstein-Barr'i viirus paljuneb neelu limaskestas rakkudes ning ta levib sülje vahendusel. Esmasnakatumise tulemusena tekib tavaliselt **infektsioosne mononukleosis**. Lisaks põhjustab Epstein-Barr'i viirus ninaneelu kartsinoomi, Burkitt'i lümfoomi, Hodgkin'i lümfoomi ja immuunpuudulikkusega isikutel ka lümfo proliferatiivse haiguse teket. Närvisüsteemi tüsistusi esineb 1%-5% infektsioosis mononukleosisiga haigetel. Arvestades aga Epstein-Barr'i-viiruste ulatuslikku levikut, on nende esinemise sagedus tõenäoliselt suurem.

Viirus säilib latentses olekus B-lümfotsüütides: latentsus jaguneb kolme liiki: 1) esimene tüüp on iseloomulik Burkitt'i lümfoomile, mille korral esineb ainult Epstein-Barr'i viiruse kodeeritud tuuma-antigeeni (EBNA-1) ekspressioon; 2) teine tüüp on iseloomulik ninaneelu kartsinoomile, mille korral on lisaks EBNA-1-le ekspresseeritud ka rakumembraani latentsed valgud LMP-1, LMP-2A ja LMP-2B; 3) kolmas tüüp on iseloomulik immuunpuudulikkusega isikutel esinevale lümfo proliferatiivsele haigusele, mille korral on ekspresseeritud viis EBNA-t ja kolm LMP-d. Epstein-Barr'i viiruse nakkuse taasaktiveerumise täpne mehhanism ei ole selge.

Haigusnähtud

Epstein-Barr'i viirus võib põhjustada aseptilist meningiiti, entsefalomüeloneuriiti ja neuriiti. Viiruslikud neuropaatiad kaasnevad sageli oftalmopleegiaga, lumbosakraalse pleksopaatiaga ja sensoorse või autonoomse neuropaatiaga. Kuna Epstein-Barr'i viirus säilib latentsena B-lümfotsüütides, siis ainult liikvori PCR-uuringu tulemuste kasutamisel tuleb närvisüsteemi haiguste etioloogiat ettevaatusega seostada Epstein-Barr'i viirusega, sest eelnevalt selle viirusega nakatunud inimestel võib PCR tuvastada B-lümfotsüütides latentses olekus viibiva viiruse DNA, kuigi tegelikult on tegemist hoopis teise etioloogilise teguri poolt põhjustatud haigusprotsessiga. Suurema diagnostilise väärtusega on Epstein-Barr'i viiruse IgM või IgG antikehade tuvastamine liikvoris. Viiruse DNA kadumine liikvorist närvisüsteemi haiguse paranemisprotsessis enne leukotsüütide arvu langust liikvoris kinnitab seda, et neuroinfektsiooni põhjuseks oli Epstein-Barr'i viiruse tungimine kesknärvisüsteemi. Epstein-Barr'i viirusliku etioloogiaga kesknärvisüsteemi lümfoomid esinevad harva immuunpuudulikkuseta inimestel, kuid immuunpuudulikkusega isikutel, sealhulgas elundi-transplantatsiooni järgse immuunpuudulikkuse foonil võib Epstein-Barr'i viirus käivitada lümfo proliferatiivse protsessi.

Epstein-Barr'i-viiruse nakkuse ravi

Epstein-Barr'i-viiruse nakkuse põhjuslik ravi puudub.